

Witteveen+Bos
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
telefoon 0570 69 79 11
telefax 0570 69 73 44
www.witteveenbos.nl

onderwerp notulen bijeenkomst
project aanpassen maatlat 'aantal soorten'
verslagnummer 11/02
datum 13 oktober 2011
tijd 10.00 - 12.30
plaats Deventer
projectcode STO114-8
referentie STO114-8/strg/003
opgemaakt door T.J.A. Puts MSc.
datum opmaak 1 november 2011
bijlagen -

aanwezig	Waterdienst	E. Lammens (Eddy)
	Sportvisserij NL	J. Quak (Jaap)
	RAVON	J. Kranenbarg (Jan)
	Alterra	F. Ottburg (Fabrice)
	Witteveen+Bos	M. Klinge (Marcel)
		N. Jaarsma (Nico)
		T. Puts (Tim)
afwezig		
kopie		

1. OPENING

De heer Lammens heet iedereen welkom en vertelt in het kort wat het doel van de bijeenkomst is:

1. bediscussiëren en bespreken van alternatieve indicatoren voor de bestaande maatlat 'aantal soorten';
2. bediscussiëren en bespreken van de nieuwe maatlat 'leeftijdsopbouw'.

2. AANPASSEN MAATLAT 'AANTAL SOORTEN'

De heer Puts laat een presentatie zien van de geanalyseerde indicatoren als aanpassing voor de bestaande maatlat 'aantal soorten'. De geanalyseerde indicatoren zijn:

- totaal aantal soorten (huidige indicator);
- totaal aantal soorten met correctie voor het bemonsterde oppervlak;
- gemiddeld aantal soorten per trek;
- Shannon-Weaver diversiteitsindex gebaseerd op relatieve biomassa;
- mediaan van aantal soorten per trek;
- aantal soorten met een biomassa-aandeel van >1 %;

- maximaal aantal soorten per trek.

Er wordt besproken dat de huidige indicator 'aantal soorten' niet zo inspanningsgevoelig is als voorheen werd geopperd. Dit geldt alleen voor datasets waarbij veel trekken met een kuil zijn genomen. In wateren waar ook met electro wordt bemonsterd, zal de analyse anders uitpakken. Met elektro is het gemakkelijker 'interessante' plekken af te vissen waar de kans op nieuwe soorten groter is.

Voor het Wolderwijd-Nulderneauw stabiliseert het aantal soorten zich rond een bepaald maximum vanaf 10-13 trekken. Dit zorgt ervoor dat de benodigde inspanning die genomen moet worden om na dit aantal trekken een nieuwe soort te vangen, groot is. In de praktijk zal de invloed van overbemonstering van habitats voor het verkrijgen van een hogere deelmaatlatscore (door het vangen van nieuwe soorten) waarschijnlijk niet zo groot zijn. Echter, als er wel een nieuwe soort wordt gevangen, zal de vangst van een enkel individu even zwaar meetellen in de score in vergelijking met alle andere gevangen soorten. Dit geldt ook als de openwater bemonsteringen worden gecombineerd met electrovisserij. Voor de invloed van een enkel individu op de indicatorscore bestaat wel noodzaak om de maatlat aan te passen, omdat dit een vertekend beeld kan geven van het waterlichaam.

De 6 alternatieve indicatoren worden toegelicht en bediscussieerd waarna de gezamenlijke conclusie wordt getrokken dat ze geen van allen ideaal zijn voor de beoordeling van een waterlichaam.

Daarom wordt voorgesteld om een indicator te ontwikkelen waarbij elke soort gewogen wordt aan de hand van het relatieve biomassa-aandeel. Hiervoor wordt een voorzet gegeven. Uit de analyse blijkt dat de voorgestelde indicator minder gevoelig is voor bemonsteringsinspanning. Ook laat de indicatorscore een ontwikkeling zien die gelijk is aan de ontwikkeling van het aantal soorten. De resultaten tot nu toe zijn hoopvol maar dienen verder uitgewerkt en afgestemd te worden.

De heer Kranneburg kwam met het voorstel om frequentie van voorkomen (aantal trekken waarin een soort is aangetroffen) mee te nemen. Uiteindelijk was ook zijn conclusie dat de voorgestelde indicator feitelijk iets vergelijkbaars doet.

Daarom wordt het volgende voorgesteld, aangaande de voorgestelde indicator:

- de indicator zal worden uitgewerkt met aantal gevangen individuen per soort;
- de klassengrenzen voor biomassa-aandelen, en/of het aandeel per soort van het totaal aantal individuen en de keuze voor wegingsfactoren dienen onderbouwd te worden;
- de indicator zal getest worden voor een aantal andere wateren, variërend van slechte tot goede ecologische kwaliteit;
- de indicator zal getest worden met een meer recente database;
- tussentijdse resultaten worden eenmaal via de e-mail worden rondgestuurd zodat er tijdig op kan worden ingesprongen.

NIEUWE MAATLAT LEEFTIJDOPBOUW

De heer Lammens start met een onderbouwing hoe de huidige maatlat voor leeftijdsopbouw voor het IJsselmeergebied eruit ziet. De maatlat is een indicator voor de mate van visserijdruk. Beroepsvisserij richt zich voornamelijk op grote lengteklassen (hogere leeftijdsklassen). Bij een hoge visserijdruk zal de verdeling tussen kleine en grote vis veranderen. Daarom is de indicator gebaseerd op de verhouding snoekbaars > 40 cm in vergelijking met de totale biomassa aan snoekbaars. De richtlijn is een verhouding ondermaats en bovenmaats van 1:1.

De vraag die gesteld wordt is in hoeverre snoekbaars een goede indicator is voor de visserijdruk. Snoekbaars is een gewaardeerde vis binnen de beroepsvisserij. Daarbij is de snoekbaars met standaardbemonsteringen relatief makkelijk te vangen. Het is een open water vis die vrijwel niet in moeilijk te bemonsteren habitats (vegetatie) voorkomt. Er zijn echter, naast beroepsvisserij, verschillende oorzaken aan te wijzen voor een mogelijke verandering in de snoekbaarsstand.

1) Grote variatie in jaarklassen

Het belangrijkste argument is dat per jaar grote variaties kunnen optreden in de hoeveelheid individuen per leeftijdsklasse. Dit kan een beperkte opvolging (recruitment) naar bovenmaatse vis tot gevolg hebben. Deze variatie hoeft noodzakelijkerwijs niet met visserijdruk te maken hebben.

2) Verandering ecologische waterkwaliteit

Een van deze mogelijke oorzaken van een achteruitgang van de snoekbaarsstand kan worden veroorzaakt door een verbetering van de waterkwaliteit. In helder water gedijen andere roofvissen (baars en snoek) beter.

3) Onttrekking anders dan beroepsvisserij

Daarnaast kan de onttrekking door stroperij en sportvisserij ook een grote invloed hebben op de stand.

De indicator zal dus beoordeeld moeten worden in combinatie met andere gegevens van het waterlichaam.

De volgende afspraken worden gemaakt:

- de indicator zal voor een aantal andere wateren, variërend van slechte tot goede ecologische kwaliteit, worden toegepast.

VERWERKING NIEUWE MAATLATTEN

Beide deelmaatlatten zullen samen worden uitgewerkt om tot de maatlat voor vis te komen. De resultaten van deze analyse zullen worden vergeleken met de resultaten van de huidige maatlat. Tussentijdse resultaten zullen over de mail worden gecommuniceerd.

Tijdens de volgende bijeenkomst op 15 november zullen alle resultaten besproken worden.